

Előfizetési ár:

Egy évre 16 korona
Fél évre 8 „
Negyed évre 4 „
Egyes szám ára: 1 korona.

Lapmegjelenés:

Minden hó 1-én és 15-én.
M. kir. postatakarékpénztár számla 28990. sz.

FOGADÓ

ORSZÁGOS VENDÉGLŐS SZAKKÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest, VIII. ker., Gyulai
Pál-utca 9. szám.

Hirdetési árak:

Oldal-nagyság szerint. Több-
szöri hirdetésnél árkegyez-
mény. Legkisebb hirdetés díja:
4 korona 50 fillér.

A FOGADÓS-, VENDÉGLŐS- ÉS KÁVÉSIPAR, A BORGAZDASÁG ÉS AZ IDEGENFORGALOM ÉRDEKEIT KÉPV. SZAKLAP.

LAPTULAJDONOS ÉS SZERKESZTŐ: Dr. CSIZMADIA IMRE.

A nagy nap.

Lezajlott a nagy nap. Magyarország vendéglős-egyetemének nagy napja.

Válságos órák hatvanadik percében jött össze a magyarországi vendéglősök mai kongresszusa, hogy rámutatasson azokra a fájó sebekre, amelyek immár rohamos elvérzését okozzák a vendéglői iparnak

Rámutatott azokra a sebekre, amelyeknek a nyomán egy egész, az államra nézve egyik legnagyobb adózó iparág tér a teljes pusztulás útjára.

Rámutatott arra a súlyos megpróbáltatásra, amely már százak, ezrek kezéből kiűtötte a vendéglői ipart, amely hovatovább fejlődve a leghetetlenebb állapotot teremti meg.

Ezt a tényt a maga súlyosságában nem győzzük eléggé kiemelni, mert az ország vendéglős egyetemének ebben a jankiáltásában benne van egy egész ország jankiáltása, az egész polgárság küzdelme a mindennapi létel.

Mert nem habozunk kimondani, amit a kongresszuson is szeretünk volna hallani, szeretünk volna kidomborítva látni, hogy ma a vendéglős ügye-baja azonos a polgárság ügyével, bajával.

Szeretünk volna hallani, hogy ha valamikor kényelmi ügynek lehetett is félig-meddig minősíteni a vendéglős ipar-
ügyet, ma többé ez nem áll fenn, mert ma a vendéglős-ipar-
ügy annyira közös valamennyiünk ügyével, hogy *valósággal közszükségleti intézménnyé vált a vendéglő.*

Miért?

Mert ma, amikor a családfenntartók kevés kivétellel a harctéren vannak, amikor az itthonmaradottak kénytelenek felvenni a kenyérkereset gondjait, a létért való napi küzdelmet: a legtöbb „családi tüzhely” en nem lógog fel a szokásos reggeli, déli, esti tűz, melynél a család napi eledele készült el, fel sem is lógoghat, mert minden épékzláb ember, gyerek a kenyérkereset izgalmát futja.

Gondoljuk csak el, hova lenne az a sok-sok család, amelyben a családayát ma a kenyérkereset gondja, az üzlet, a hivatal, a műhely köti le, éppen azt a családayát, aki háboru előtt a nyugodt tüzhely gondjait végezte!

Gondoljuk el, hogy hova lenne az a sok-sok család, akinek cselédirtásra nem kerül, avagy egyáltalán nincs is nemszak a cseléd-mizéria folytán, de azért is, mert hiszen egyenesen utasítva is vannak a családok, hogy a nyári s egyébb mezei munkára a cselédet el kell eresztetni, mivel ma a jó erőben lévő asszonyi erő helyettesíti úgy ahogy a falusi férfiakat a mezei munkában.

Gondoljuk el, hogy sok-sok családban nincs egy lélek is, aki órák hosszat ácsorogjon az élelmiszeres helyiségek körül s félnapokat várjon egy kis zsiradékért, miért!

Gondoljuk el, hogy ez a borzalmas világháboru ezerféle variációját teremtette meg annak a helyzetnek, hogy nem gyulladhat ki a családi tüzhelyek ételt forraló, főző lángja!

Mi lesz az ilyen családokkal?

Hol találják már most fel a mégis szükséges tüzhelyet?

Hol máshol, mint a valósággal közkönyhává vált vendéglőkben, étkezőkben, amelyeknek létezése ma nagyon számos esetben egyenesen áldás.

Mert vajjon mit csinálna az a sok család, aki ma kénytelen nélkülözni a családi tüzhelyet, ha vendéglő, étkező nem volna?

Csak gondoljuk el, hogy micsoda borzasztó helyzet lenne az ma, amikor a legszegényebb néposztályok számára nem győzik felállítani a népkonyhákat!

Egyenesen csapásszámba menne ma az, ha egy szép napon a vendéglős-kar nem nyitná ki vendéglője ajtaját.

Hová tömörítené, avagy osztaná el a hatóság azon ellátandók számát, akik ezzel napi ellátás nélkül maradnának?

Mert, hogy megrekedne a dologgal, az bizonyos, amint megrekedt minden olyan dologgal, amihez előzetes üzleti készütség kell.

Nem akarunk messze kalandozni, csak rámutatunk, hogy a városok anyag és áruhalmozóknak csaptak fel mióta erre jogot kaptak s hogy épp a városok, mint hatósági közállatok kezén, rengeteg anyag, élelmiszer pusztul el szakértelem híján és segítik csinálni vele a drágaságot.

Mit csinálnának a vendéglők becsukása esetén, mikor ma is már fejvesztve kapkodnak és fejetetejére állított rendelkezésekkel gabalyítják még jobban össze az amugy is keserves állapotokat.

Ne csodálkozzunk aztán rajta, ha a közönség feljajdulásán kapva-kapnak ők is és a vendéglői kart uzsorával vadjolják.

Hisz valamivel csak kell magukat vigasztalni és valamire csak le kell vezetni a mérgessé váló hangulatot.

De hát a közönség?

A közönség feljajdulása is csak a vendéglősök álláspontját támogatja.

Mert akkor, amikor a közönség „hallatlan” árakat emleget, a súlyos megélhetési viszonyok következtében saját existenciájának féltése miatt azon gondolat hatása alatt teszi, hogy mi lesz vele ha a családi tüzhelytől való elvonás után a vendéglő látogatását is lehetlenné teszik a számára?

Ez is csak azt bizonyítja, hogy a vendéglők ma valósággal közlelemző szervek, akiknek a legnagyobb odaadással kell kezökre lenni, hogy fontos feladatukat teljesíthessék.

A közlelemzés mellett egy másik szerepe is van ma a vendéglőknek: a hadseregélelmzés. Mert olyan katonát ma, aki megelégednék pusztán a „menácsi”-val, azt hiszem pénzért sem lehetne mutogatni s aki másképp nem tud szerezni egy kis „extrát”, hát házaláshoz folyamodik megint csak a közönség rovására.

A hadseregélelmzésnek azonban egy sokkalta fontosabb alakja a *katonatisztek* élelmzése. Az a rengeteg katonatiszt akár a helyörséghez tartozik, akár átvonul, hova van utalva? Egyenesen a vendéglőkhöz. Hiszen háztartást ezer öklöl nem vezethetnek. A hatóság pedig hogyan tudná őket ellátni, élelmezni?

Eppen csak ez kellene még, hogy a zür-zavar teljes legyen.

Mindezek mellett mi ma a vendéglős sorsa? Az, hogyha előáll kérésével, mindenütt elutasítják, magára hagyják.

Miért?

Azért, mert az elmondottakat nem tudta a vendéglősök kar kidomborítani.

Nagy gonddal kidolgozott előadói beszédeket hallottunk a kongresszuson valamennyi előadótól. Hallottunk olyan temperamentumos beszédeket is, hogy bárhol bárkinek becsületére válik, de amit igazán szeretünk volna hallani, ami igazán fontos és talán a legsúlyosabb érv, azt nem hallottuk. Azt kellett volna kidomborítani, ami a társadalomnak fáj.

Az, hogy öt-tíz-száz kocsmáros tönkre megy, az a társadalomnak semmi. Hiszen a társadalmat alkotó családokat, egyéneket talán nem ért csapás? Nem vesztette el egyik a kenyérkeresőjét, a másik a vagyonát, a harmadik a hozzátartozóját?

De bizony, mindenki vesztett valamit, vagy valakit. Ennek elmondásával tehát nem megy a vendéglős kar semmire sem a közönség, sem a hatóság előtt.

Az hogy a vendéglősipar nagy adózást von maga után és ezt az adózó tömeget elveszíti a város, az állam, az mind érdektelen dolog.

Hanem az már fontos, érdekebe vágó a közönségre nézve, hogy eltartása, élelmezése biztosítva legyen, de nemcsak a közönségre, hanem a hatóságra nézve is, amely lőltétlen meg fog mozdulni, ha egy újabb teher közeledésének, a hatóság élelmezésének a gondja, réme ijeszti, fenyegeti megkavarodott, összezavart fejét.

Ezt szerettük volna a kongresszuson kidomborítva látni s ezt kellett volna eddig is hangoztatni a vendéglős karnak: akkor bizonyára nem kellett volna panaszokdniok a sajtóra sem, hogy nem tudja méltányolni a vendéglősök küzdelmét!

Ott a kongresszus színe előtt hangzott el a vád a sajtó ellen, mi itt, e nekünk illetékes helyen mutatunk rá feleletül a hibára s mondjuk meg magyaros őszinteséggel, hogy bár éppen az elmondott dolog körül forgott folyton az egész vita, a kongresszus magatartása: nem tudtak belemarkolni egyetlen, legigazibb, legegyszerűbb, de leghatalmasabb fegyverükbe!

A memorandum átgyurása most van folyamatban. Vegyék figyelembe szerény megjegyzésünket s ezen alaphelyzetre igyekezzenek a kormányt rávenni, hogy a vendéglőspart, mint ma egyik legeslegfontosabb intézményt, a közlelmezés intézményét tartsa fenn, gondoskodják róla, mert ha ezt a „bolto” becsukják, bátran mehet utána valamennyi!

Nemescsóói.

A nagygyűlés lefolyása.

A magyarországi szállodások, vendéglősök és kocsmárosoknál Budapestre, 1917. július 19-én, délelőtt fél tíz órára, a Pesti Lloyd nagytermébe összehívott kongresszusára már 9 órákor csaknem mind együtt volt aki megjelenni kívánt, mintegy 900 vendéglős.

A gyűlésen a kereskedelmi iparkamara részéről *Hoffer Mihály* jelent meg, az iparhatóság részéről pedig *Goreczky Zsigmond* előljáró.

Palkovics Ede

elnök háromnegyed tizkor megnyitja az ülést és először is az *elhunyt királyról*, mint a vendéglősök főpártfogójáról emlékszik meg a kegyelet és fájdalom hangján. Abbeli föltétlen bizalmának ad kifejezést, hogy utódja követni fogja a nyomdokait. Indítványára üdvözlő táviratot küldenek *IV. Károly királynak*.

Fájdalommal emlékszik meg *Gundl Jánosról*, a vendéglős szövetség volt elnökeiről, aki a világháború alatt elhunyt. Például állítja a kongresszus tagjai elé s azt óhajtja, vajha minden tag oly szeretettel és odaadással szolgálna a vendéglős-ügyet, mint azt Gundl négy évtizeden át tette.

Indítványozta, hogy *Glück Frigyes*, aki nem vehet a kongresszuson részt, táviratban üdvözlőjk.

Bejeleníti 19 ipartestületnek 20.000 vendéglős nevében való képviseletét.

A sajtó megjelent képviselőit üdvözölve, társelnökül felkéri *Hajós Károlyt* és *Kuncze Ödönt*, társtítkárokat *Szűts Lajost* és *Helmich Ottót*.

A tapssal fogadott megnyitó után

Kommer Ferenc

h. alelnök foglalja el az előadói széket s „*A vendéglősipar háborus viszonyai*” címen tartja meg nagy gonddal kidolgozott előadását.

Mi a mai állapot előidézője, — kérdi —, társadalom, indolencia, vendéglősség? Legmesszebbmenő cselekvésre kell magát a vendéglős karnak elhatároznia. Három háborus éven át emberfeletti módon szolgált tisztos polgári haszon reményében, hogy vele nemzetének tegyen hasznót, de csak reményben, mert ma a termények 300—1000 százalékos áremelkedést értek el, ugyanakkorát vagy még magasabbat a zöldség és fűszerfélék, ami azt jelenti, hogy a vendéglősök az üzlethez való ragaszkodással áldozatot hoztak. Hiszen a vendéglősök ezzel szemben a háború alatt mindössze 100—150 százalékos áremelést tettek csak, ami egyenlő a zászlóhoz való ragaszkodással, a zászlóért való küzdelemmel. De akkor legalább lehetetlen helyzetet ne teremtsenek az érdekeltek, hanem segítsenek.

Sör kevés, a bor méregdrága, lüzelő nincs. A husnál az ár csak akkor követi az élő állat húsárát, amikor fölfelé megy. Visszafelé menésről mit sem tud. A hal — ugymond — ugylátszik, a háború alatt szenával él, olyan ára van. De természetesen is, mert a bécsiek élvásárolják a budapesti piac elől. Nálunk ugyanis hetenként csak egyszer adhatunk halat az asztalra, pénteken, tehát csak csütörtökön van halvásár. A többi napokon aztán mind a bécsiek vásárolják össze, ami előidézője lesz a hallatlan haláraknak. De így is megveszi a bécsi.

A pontyot pl. a bécsi maximális 5 koronás ár mellett

8 koronájával vásárolják el előlünk. A csirke ára emiatt 24—40 koronás ár között táncol.

Bár a tojás ára maximálva van, ma a bécsi ügynök a szabadkai tanyákon drágábban vásárolja, ezért nem kerül hozzánk a fővárosba.

A zsir kérdésnél nagyon megbosszulta magát, hogy megátották a kigazdáknak, hogy sertést hizlalhassanak, mert elszedték a hizlaláshoz szükséges eleséget. Azért aztán ma a vendéglős kénytelen bármi áron felhajtani a zsirt. Pedig az *áru felhajtás* ma rémséges szó. S kik ennek az okai? A nagybankok, akik telhetetlenségükben mindent magukhoz ragadnak: hatalmat, anyagot.

A vaj beszerzésénél egy újabb haditapasztalattal lettek gazdagabbak a vendéglősök: ha vajat akarnak beszerezni, nincs hatóság, amelyik pártfogásba venné őket.

A tej kérdésénél elismeri a kisgyermek elsőégi jogát, bár másokra is elsörendű élelmicikk. Ezzel szemben megdöbbenéssel állapítja meg, hogy a tejbehozatal roppant megcsappant. De még a csökkenés nem érte el a tetőfokát. Ugyanis rekvirálni akarják még azt a körülbelül 35.000 liternyi tejet is, amit magánosok saját gazdaságukból avagy magánbeszerzés útján hozhatnak fel maguknak. Ha erre kimondják a rekvirálást, ugy el fog tűnni egyszerre a tej, mint a kámtor.

Babol és egyéb hüvellyest 1814 óta nem lehet beszerezni, hatóság azt vendéglősnek nem ad. Adjanak legalább aunyit, amennyit 1914-ben adtak.

Burgonyát kapni lehetetlen, a hatóság pedig egyenesen gáncsot vet ennek beszerzésében a vendéglősöknek. Pedig annak megtagadása egyenesen szociális törvénytértés, mert a vendéglősökben nemcsak tehető ember élkezik, hanem szegényebborsó is.

Cukor elégtelen, ezért kénytelenek a vendéglősök saját befőzésük helyett silány és méregdrága konzerveket vásárolni. A magánháztartások részére kiutalt csekély befőzési cukor pedig a házálag való készítettést célozza, de arra is mulatságosan semmi.

Zöldség, gyümölcs nincs, de van helyette rettenetes uzsora. Ennek megállítására a *hatósági ellenörzés*, beavatkozás már kezdődjék meg a termelőnél s ne csak a kofákat sujták; mert így csak félrendszer s az is hatástalan.

Ezután rátér a magya: vendéglős álláspontjára s kiindul abból a tényből, hogy a *vendéglős magánháztartásokat pótol*. Ennek alapján érvényesüljön az egyenlő elbánás elve. Tehát aki vendéglősben élkezik ne kerüljön mostohább helyzetbe az otthon élkezőnél. Ezért minden vendéglősnek fogyasztása arányában adják az élelmiszereket úgy, mintha magánháztartás lenne.

Rátér a *közélgő tél veszedelmére*. Szén, koks, petroleum nincs és ha a vendéglős emiatt kénytelen üzletét bezárni, akkor sokkal nagyobb veszteség éri a társadalmat, mint első pillanatra látszik, mert a magán-, tehát osztott háztartások sokkal több szenet, kokszt, fát használnak el együttvéve, mint a közös szolgálatra berendezett vendéglő.

Rámutat végül arra, hogy a mai állapot mellett egy fillért sem keresnek a vendéglősök a konyhán, sőt arra ráfizetnek.

Rátér ezután a *sörtermelés* kérdésére.

Kérik a sörtermelés fokozását, amit többféle módon lehet előidézni. Mindenekelőtt ne bocsássanak külföldre árpát, sört. A sörgyárak existenciája nem fáj a vendéglősöknek, de fáj a vendéglős sorsa. A kormányhoz intézendő kérésük ebben hármas: első, hogy a sör, a haszon a vendéglősnek jusson; második, hogy a tavalyi 13 százalékos árpakontingens helyett 50 százalékot juttassanak a sörgyáraknak; harmadik, hogy se sört, se sörgyártásra árpát Ausztria ne kapjon.

Bor ma csak pecsenyebor van, bármily vinkócska is. Az ára a pecsenyeboré, nyolc korona a termelőnél, illetve kereskedőnél. Ugy hogy egy termelőnek egy év alatt egész befektetett tőkéje megtérült. Mégis mindenki panaszodik, csak a vendéglősnek nem szabad s mikor kénytelen magán segíteni a vendéglői árak emelésével: még az apagyilkos jogát, a védelem jogát is megvonják tőle az árdrágító uzsora vádjá ellen.

Igaz ügyért küzd a vendéglősség, méltó lesz, ha győzelmük teljes lesz.

A tapssal fogadott előadás után

Marencich Ottó

ül az előadói székre. Azzal kezdi, hogy drágaság és árdrágítás között különbséget kell tenni. Az árdrágítás csalás, uzsora. S mikor a vendéglősöket az árdrágítókkal egy kategóriába sorolják, akkor az élelmiszere uzsorásokkal, csalókkal sorozzák egy kategóriába.

A hatóság nemtörődése, sőt a vendéglősökkel szemben

sokszor megnyilvánuló mellőzése a vendéglősöket gyakran arra kényszeríti, hogy tiltott uton szerezzék be a szükséges árut.

A közönség felfogása a vendéglősökkel szemben igazságtalan, ezért minden tendenciózus vádat vissza kell utasítani.

A törhetetlen árdragulást a következő összehasonlító bus-ártáblázatban tünteti fel:

	1914. jul.	1917. jul.
Tok, harcra	1 kg. 2:80 K	13— K
Fogas	1 " 5— "	22— "
Ponty	1 " 2:40 "	8— "
Süllő	1 " 2:40 "	16— "
Marbahus	1 " 2:30 "	10:50 "
Fartő	1 " 2:80 "	14— "
Borjúgerinc	1 " 2:80 "	10:50 "
Borjulás	1 " —:50 "	2— "
Bárány és ürü	1 " 1:80 "	11— "
Sertéskaraj	1 " 2:35 "	9:40 "
Sertés comb	1 " 1:84 "	8:40 "
Sertés sódar	1 " 2:40 "	24— "
Rántani való csirke	1 " 2— "	10— "
Sütni való csirke	1 " 2:40 "	12— "
Liba	1 " 6— "	40— "
Libamáj	1 " 4— "	32— "
Kacsa	1 " 3:40 "	10— "

A kimutatás után **Marencich Ottó** a következő határozati javaslatot terjesztette elő, melyet egyhangulag elfogadott a nagygyűlés:

"A kongresszus visszautasítja az árdragításért a vendéglősöket ért, általános keretekben mozgó vádat.

Jogos támadási formának csak azt ismeri el, amely konkrét tényállás alapján megnevezett üzlet ellen irányul.

A vendéglősök a nyersanyagoknak átlag 4—600 százalékos áremelkedésével szemben — eltekintve a fűszerek stb. segédanyagok árának stb. üzemi költségek horroribilis emelkedésétől, — a kész ételek árát aránylag jelentéktelen mérvben — átlag 100—150 százalékkal — emelték, és a kongresszus felkéri tagjait, hogy az áremelkedések áthárításában a jövőben is a legnagyobb mérséklést tanúsítsák."

Oláh Gyárfás Mihály

A bor- és sörbeszerzésről tartott előadását a következő egyhangulag elfogadott határozati javaslattal kezdte:

"A kongresszus határozatilag kimondja, miszerint tekintettel arra, hogy a vendéglősök az élelmiszerek mai ára mellett a továbbeladásnál a szokásos polgári haszonhoz sem jutnak, sőt sok esetben az üzemre rá is fizetnek: a sörkíméresnek a mainál tetemesen nagyobb mértékű existenciális életfeltételnek ismeri fel. Ez okból azon kérelemmel fordul a kormányhoz, hogy a folyó évben a sörgyáraknak juttatandó árpamennyiséget az 1914. év arányában számítva ne 13-, hanem 50%-ban állapítsa meg, egyúttal kötelezze a sörgyárakat, hogy sem sört, sem sörárpát Magyarországból ki ne szállítsanak, a sör árát ne emeljék, végül, hogy a 13% felett engedélyezett többletet kizárólag a szállodások, vendéglősök és kocsmárosok rendelkezésére bocsássák.

Egyszersmind kéri a nagygyűlés a kormányt, hogy a bor árának további oktan emelkedését akadályozza meg.

Az előadott határozati javaslat kapcsán kifejti, hogy nemcsak a közönség, hanem a hadsereg élelmezése szempontjából is keresztlüviendő a sörkérdés tisztázása.

A vendéglősöknek nemcsak az árak rettentő szökéseivel, hanem az áruk, így a sör- és borételek nehézségeivel is folyton kellett küzdeni, mert a sörmennyiség folyton csökkent.

A sör csökkenésével és a sör- és borárak mérhetetlen emelkedésével sok kisvendéglős tönkre jutott. A sör egyre tart még. Kénytelenek egyre többen meg többen az üzletüket becsukni ma, amikor a közönség nagy része a vendéglősöktől él.

Kiemeli, hogy kis- és nagyvendéglős között nem ismer különbséget s hogy a kisvendéglősök után a nagyok lesznek majd a kicsinyek, és ők mennek tönkre a kicsinyek után.

Meg kell akadályozni, — ugymond — hogy a jó magyar árpa kikerüljön külföldre s rossz sör képében kerüljön vissza. Ez a dolog a vendéglős existenciák alapfeltétele. A fontos az, hogy sör legyen, ha a sörgyáraknak haszna is lesz belőle.

Hajós Károly

hozzászólásként elmondja, hogy a székeslővárosi vendéglősök ipartársulata nevében kérvényeztek a legfontosabb érlelmi cikkeket engedélyezéséért, de sajnos a legtöbbre csak biztatást kaptak, egyebet nem. A *lisztmennyiség* lehetetlenül kevés, a *főzelék* méregdrága, *fűtőanyagot* kétszeres áron q-ként adják, csak hogy külön-külön fuvarba kerüljön. *Zsír* nincs, legfeljebb dupla áron, *közfogyasztásra* éppen nincs. *Sör* csak annyi van, hogy legfeljebb egy-két napra elég s a

hónap többi napjára üres a hordó. A sör árát legutóbb is 25—30%-al emelték, de a minőségén nagyon rontottak, a jót külföldre vitték. Az *adókat* azonban nem redukálták, sőt hírlík, hogy újra emelni akarják. Jogot követel a vendéglősöknek, mert élni akarnak ők is. A vendéglős egyetem álljon talpra, mert nemtörődömséggel az összes üzleteket be kell zárni.

Kuncze Ödön

hozzászólásában hangsúlyozza, hogy a kormány tiltsa el a kereskedőket a sörkímérestől. Főlemli, hogy *hüvelyeseket* nem kapunk, de Ausztriába ki engednek csempészni 60000 vagonnal, amire csak akkor jönnek rá, amikor a butorszállító kocscikat lefoglalják. *Burgonya* miatt ő is kálváriát jár s a végén egy q burgonya 36 koronájába került. Amikor a város másik szélén levő burgonya raktár vezetőjénél szólni mert, hogy egy kissé iparkodjanak a kiszolgálással, mivel messze lakik, azt felelték neki, hogy költözzön át, hogy közelebb legyen.

Ásványi Sándor

hozzászólásában előadja, hogy folyton hallari, hogy a megélhetés lehetetlen. A kongresszus az előkerült kérdésekben határoz, csak attól fél, hogy zárt fülekre talál. Van azonban a bizodalomra egy oka, hogy meglátják az elhullottakat és kidőlteteket. Tiltakozni kell az ellen az állapot ellen, hogy a vendéglős fejőstehene legyen az államnak és amellet mostoha gyermeke. Tiltakozni kell a fővárosnál is, hogy ne legyen a főváros a legnagyobb zúszorás. Példákkal illusztrálja, hogy a főváros hogyan zúszoráz. Egy kilogramm tők ára a fővárosnál 1 K 60 ft., így egy porció tőkölzések előállítására 5 K-nába kerül. Összetartás kell, akkor meghallgatnának bennünk. Egyik vendéglős a másikat ne irigyelje, ha egy hordóval, vagy egy pohárral több sört mér ki, hiszen talán 10 gyereket nevel.

A sör kivételének az állam az oka. Ausztriának van 2000 sörgyára, nekünk 800. Megkapta Ausztria az árpakvantumot és mégis Ausztriába szállítják tőlünk a sört, ahol kevesebbet állítunk elő. Mindezekhez még a *sörszanatóriumokat* küldték a vendéglősök nyakára a sörgyárak. Nincs amugy is elég haszna a gyáraknak? Indítványozza: mondja ki a kongresszus, hogy a kormány megkeresendő azért, hogy tiltsa el az exportot. Vegye el a szatócok kíméresi jogát. Így több lesz a sör több lesz az adózásra a jövedelem. Rendelje el a bor árának maximumálását. Mivel a borkereskedők és borspekulások okozták a bordrágaságot, tiltsa el a kormány a nem hivatasos borkereskedőket, igazolványtalan vásárlókat a borvásárlástól.

Lajczay Mihály

szerint a söntések olcsóbban kapják a sört, mint a vendéglők. Igazán nem érti, kik állnak a sörgyárak, a páncláhsuak mögött. Az amerikai rendszer jelei mutatkoznak. A közönség ugyanis ma inkább a söntésbe, bültébe megy, mert ott könnyebben, olcsóbban hozzájut mindenhez, úgy hogy a közönséget nagy dolog lesz a vendéglőkbe visszazoktatni. A kormány szüntesse be a bülték felállíthatási jogát, a sörgyárak pedig kötelezendők, hogy csak az 1914-es verőiknek adhasanak el csupán.

Allweisz Mihály

kéri a sajtó pártfogását, vázolja a helyzetet. Nem akar sörgyárt elítélni, de elmondja, hogy hogyan koldulták őket végig. Szerinte az a sörgyárak célja, hogy a vendéglősök kaparják ki a gesztenyét. Kéri a kormány intézkedését a sör rekvirálására.

Gyurits Árpád

tiltakozik a 13 százalékos kontingens ellen. Mikor egyik sörgyár vezetőjénél sör után járt, azt mondták neki, hogy annak adnak, akinek akarnak. Őrizze ellen az állam a sörgyárakat, hogy végre már ne a vendéglősökkel harácsoltsanak össze maguknak mindent. Bizalmatlanságot tejez ki. Bizalmatlan a memorandummal szemben, azért mutassák azt be a fölterjesztést megelőzőleg egy bizottságnak. Kéri erre néve a határozat kimondását. *Palkovics Ede* elnök megkérdézi a szót, vajjon az elnökség, vagy a kormány iránt bizalmatlan-e, szóló azt feleli, hogy a memorandum szövege ellen. Egy bizottság kiküldését kéri ennek megszövegezésére. A nagygyűlés az indítványt elfogadja.

Farkas Lajos

elmondja, hogy annyira jutott, hogy még rántani való lisztje sincs. Ha katonatranszport jön, még kenyere sincs, mert 61 kenyérgyvet bevontak tőle. Folyton statisztikával zaklatták. Nem fogadták el tőle soha a beküldött mennyiséget. Még az existenciáját is tönkre tették.

Orczy László

szerint a vendéglősöket a saító mostohán kezelte. Furcsának találja, hogy a polgári serlőz felcsapott vadhus-mészárosnak. Hogyan lehet ez? Kereskedik rizzsel is, melynek kilóját

csekély 12 koronáért vesztegette. A sörgyárak is felcaptak anyaghalmozóknak s ezzel árdragítóknak.

Kiss Lajos

a sörraktárakról beszél. Kérde, hogy tudnak-e a sörgyárak ezen raktárak áruhalmozásáról. Beszél a sörszóróról s a vidéki üzorszórókról, amilyenek az említett sörraktárosok. A hatóság őriztesse ellen egy a hatóság kebeléből és a vendéglős ipartestület képviselőiből alakult bizottsággal ezeket a sörraktárakat, a hasznát pedig osztassa föl a vendéglősárvák, özvegyek és rokkantak között.

Steiner Lipót

az 1914. évi kongresszus eszméjét veti fel, t. i. a „ráfolás” okozta szerveség elkerülésére a sörnek súlyszerint való átadását szorgalmazza határozatlanul kimondani. Megesik ugyanis akárcsak, hogy félig üres hordókat adnak el a vendéglősöknek tele helyett.

Nagy Samu. Szabadka.

Elmondja, hogy míg a főváros 76 koronájával adja a sört, Szabadka 160 koronájával. A jogoknak a megosztását és a sörszerződéseknek a bekezdésre való hatálytalanságát kéri a kormánytól, miután a gyárak a sörszerződések alól a háború alatt önkényűleg kivonták magukat.

Indítványozza továbbá, hogy az engedélyezendő sörmenyiséget az 1914. évi arányban utalják ki a vendéglősöknek

Dávid Sándor

a vasuti vendéglősökre vonatkozó helytelen és káros rendeletről szól. Ugyanis kapták először a rendeletet, amely megtiltja, hogy vasuti vendéglős zárt csapatokban lévő katonáknak italt nem adhat. Később jött, hogy egyáltalán nem szabad katonának italt adni, holott a szomszédságokban lévő nemvasuti vendéglősökben mindenütt szabad ellenőrzés nélkül. Kéri az elnökséget annak keresztülvételére, hogy zárt csapatokon kívül bármelyik katona kaphasson italt, amit az elnökség meg is ígér.

Roska László

a sörügynökök ellen beszél.

Malosik Ferenc

a sajtót nem itéli el, mert az nincs mindig a vendéglősség ellen, de mi se itéljük el valamennyi sörgyárat.

F. Kiss Lajos

titkár kijelenti, hogy az összes beérkezett írásbeli és a most elhangzott és elfogadott szóbeli javaslatok a memorandum elkészítésére az elnökségből, bizalmi területekből s az ipartársulatok elnökségből álló bizottság elé kerülnek s az elhangzottak figyelembe vételével készül el a följeljesztés.

Varadi Gyula

„Az élelmiszer-beszerezés nehézségei” címen tartja meg előadását. Vázolja az árak beszerzésének nehézségeit, az áruejtűnés jelenségeit. A vendéglős, aki bizonyos mértékben közcélt szolgál, nem jut cikkekhöz. A végromlás megállítására a következő javaslatot teszi:

„A kongresszus szem előtt tartva azon alapelvet, hogy a vendéglősökben étkezéseket az élelmiszerellátás dolgában ugyanazon elbánás illeti meg, mint a magánháztartásban étkezéseket, kéri a kormányt, hogy:

1. utasítsa a Hadi Terményt, az Országos közlelmiszerügyi hivatalt, hogy a vendéglősöket a hatáskörükbe tartozó élelmiszerekkel fogyasztásuk arányában lássák el;

2. a kongresszus ugyanily tartalmu kérelemmel fordul az illetékes fővárosi hatósághoz, a hatáskörébe tartozó árak tárgyában;

3. kéri a kvrményt, hogy az élelmiszerek oktanal és mértékten áremelését akadályozza meg;

4. tegye lehetővé, hogy a vendéglősök szükségletüket az országban bárhol beszerezhessék és a kellő szállítási engedélyeket elnyerhessék;

5. egyszersmind kéri a kormányt és a székesfőváros hatósága intézkedését, hogy az élelmiszerészetszálással foglalkozó központok, társaságok stb. igazgatóságaiban a vendéglős-érdekképviselők kiküldöttei, mint szakemberek, helyet foglaljanak.”

A javaslatához csak azt fűzi hozzá, hogy végre hivatott kezekre találjon a vendéglősök ügye.

A javaslatot a nagygyűlés határozati erőre emeli.

Fodor József

hozzászóló szerint a kongresszus tiltakozik a bankok fözlelőspekulációi ellen.

Német Ferenc Győr.

Legnagyobb baj a szalonna, zsír és hus nélkülözése. Tegyen a kongresszus lépéseket a kormánytól, hogy a város a vendéglősök részére havonta egy-két hizott sertést utaljon A pontyot pl. a becses megállapítás.

ki. Ma pl. Győrben zsirt reggeli tíz óra előtt vendéglős nem vehet a piacon. A városban pedig magánosoktól sertés nem vásárolható, mert a város közlelmiszeri hivatala engedélyre szükséges hozzá. A hivatalokban van sertés, de ahhoz is rémséges keserves hozzájutni. Már most mit csináljon a vendéglős, ahová átvonulni katonatisztek nagy száma utalva van? Kéri az intézkedést.

Szóvá teszi aztán, hogy minden hatósági ármegállapításnál egy vegyes bizottság döntsön, melyben ne csak a hatóság képviselője, hanem az érdekeltég is benne legyen.

Rottenbacher György Brassó.

Alispáni rendelet szerint Brassóban, ahol a várost élelmiszerből kirabolták a románok, a Ramsteak árát 3 K 60 fillérben, a sült csirkéét és libáét 4 koronában állapítja meg. Ez is csak úgy lehet, hogy szakembereket nem hallgattak meg. Kéri a vendéglősök védelmét és az élelmiszeket árszabályozó bizottságába szakemberek kiküldését.

Riedel Agoston.

Bizonyos esetről kiindulva fejtegeti, hogy öt mint vendéglőst egyszer fogyasztónak, másszor viszonteladónak minősítettek aszerint, amint az az ő hátrányára szolgálhatott. Ez olyan képtelen helyzetet teremtett, amin föltétlen segíteni kell. Kéri a kongresszust a helyzet tisztázására.

Müller Lajos

szerint a főváros lehetetlen állapotot akar teremteni azzal, hogy be akarja hozni a reggeli 10 óra utáni vásárolhatást a vendéglősökre nézve.

A kongresszus az elmondottak figyelembe vételével kiegészíti az előző határozati javaslatot.

Kövári Jenő

előadó előterjeszti *A hadbavonulatak italmérsi jogai* címen a kongresszus 6. pontjába felvett tárgyat.

Kéri a kongresszust, hogy fogadja el előterjesztendő javaslatát, amely azt célozza, hogy a hadból visszatérő vendéglősök azonnal és minden akadály nélkül kapják vissza italmérső jogjaikat a legrövidebb uton. Előterjeszti az alábbi egyhangulag elfogadott határozati javaslatát:

„A kongresszus kéri a kormányt, utasítsa a pénzügyigazgatóságokat, hogy mindazon szállodásoknak, vendéglősöknek és kocsmárosoknak, akik italmérsi engedélyüket hadbavonulásuk, vagy a háborus viszonyok következtében, vagy önként viszaadták, vagy bármely más okból elveszítették, vagy arról önként lemondtak, ez iránti kérelmükre italmérsi engedélyüket méltányosságból a legrövidebb uton adják vissza.”

Eme javaslat határozati erőre emelése után nyomban rátért ugyancsak

Kövári Jenő

a nagygyűlés 7. pontjára a *fültési és világlítási anyagok*-ra.

Mindenekelőtt fölhívja a sajtó figyelmét és kéri a legmesszebbmenő támogatását, mert sohasem volt úgy összeegyeztethető a közönség érdeke iparággal, mint most a vendéglősökével.

A mostani súlyos állapotokban történt meg, hogy az ipartársulatban az egyik tag azt ajánlotta, hogy csukják be a vendéglősök üzleteiket Erie az ipartársulat minden egyes tagjának becsületheli kötelességévé tette iparának folytatását.

Joggal kérheti tehát a teljes pártfogást a sajtótól.

Hogy pedig becsületheli kötelességét teljesíthesse a vendéglősség, kérje a kongresszus a kormányt, hogy utasítsa az illetékeseket tüzi és világlítási anyag kiutalására.

A mi szövetségeseink a reichsrathban öklüket rázták, mikor szóba került, hogy szilázia-szenet kapjunk. *Serényi* miniszter érvényt tudott szerezni akarátának mindenkor, szerezzen most is. Játsza ki az ütőkártyáját: ha nincs szén, nincs gabona, ha nincs tüzelőanyag, nincs disznó, amivel csak njra a magyar közönségnek tesz hasznót.

Előterjeszti alábbi határozati javaslatát, melyet szintén egyhangulag tesz magáévá a kongresszus:

„A kongresszus felkéri a kormányt, utasítsa a Hadi Szén-behozatali Részvénytársaságot, hogy a szállodásokat, vendéglősöket és kocsmárosokat kellő mennyiségű szénnel és fűtőanyaggal, kellő időben és méltányos áron lássa el, nehogy közszükségleteket kielégítő üzemeiket beszűntetni legyenek kénytelenek.”

„A kongresszus felkéri a kormányt, hogy azon vidéki városokban és községekben, amelyekben nincs légszusz vagy villanyos világlítás, utasítsa az illetékes hatóságokat, hogy a vendéglősöket kellő mennyiségű petrolummal, méltányos áron lássák el.”

Ezután *Palkovics Ede* megállapítja, hogy a tárgysorozat kimerült, megköszöni a megjelentek érdeklődését a kongresszus berekeszti.